

Obsah

Předmluva	11
1 Historická motivace vzniku kvantové teorie	13
1.1 Spektrum tepelného záření	13
1.2 Fotoefekt	17
1.3 Měrné teplo při nízkých teplotách	19
1.4 Čárová spektra, atomy	19
1.5 Stará kvantová mechanika	21
1.6 Maticová mechanika – W. Heisenberg	22
1.7 Vlnová mechanika – E. Schrödinger	23
Literatura	26
2 Základní představy	27
2.1 Kvantování	27
2.1.1 Kvantování energie kyvadla	27
2.1.2 Kvantování magnetického toku	28
2.2 Interference jednoho fotonu	29
2.2.1 Interference versus informace o dráze fotonu v interferometru	29
2.2.2 Experiment se zpožděnou volbou	32
2.2.3 Vlnově částicová dualita fotonu	33
2.3 Stav kvantového systému a kvantové měření	35
2.3.1 Popis stavu kvantového systému, princip superpozice	36
2.3.2 Kvantové měření – projekce stavu	37
2.3.3 Průchod fotonu interferometrem	39
2.4 Interferenční jevy v makrosvětě	41
Literatura	45
3 Příprava stavu a kvantové testy	46
3.1 Úvod	46
3.2 Kvantové testy	47
3.2.1 Měření na kvantovém systému	47
3.2.2 Opakovatelné testy	47
3.2.3 Maximální testy	47
3.2.4 Statistický determinismus	48
3.2.5 Náhodná směs	48
3.2.6 Následné testy	49
3.2.7 Reciprocita	50

3.3	Interference	51
3.4	Zákon skládání amplitud	52
	Literatura	55
4	Formalismus kvantové teorie	56
4.1	Hilbertův prostor	56
4.1.1	Reprezentace stavu pomocí vektoru	56
4.1.2	Diracova symbolika	58
4.1.3	Fundamentální předpoklad – princip superpozice	59
4.1.4	Projekční operátory	60
4.2	Pozorovatelné	61
4.2.1	Operátory fyzikálních veličin	61
4.2.2	Kompatibilní pozorovatelné	62
4.2.3	Nekompatibilní pozorovatelné	63
4.2.4	Úplná množina pozorovatelných	63
4.3	Nekonečně rozměrný prostor	63
4.4	Matice hustoty	64
4.4.1	Zavedení matice hustoty	64
4.4.2	Časový vývoj matice hustoty	68
4.5	POVM	69
	Literatura	73
5	Znovu kvantové měření	74
5.1	Bezinterakční měření	74
5.1.1	Princip	74
5.1.2	„Stoprocentní bezinterakční“ měření	76
5.2	Kvantový Zenónův jev	77
5.2.1	Rozpadové procesy	77
5.2.2	Optický kvantový Zenónův jev	79
5.3	Co je kvantové měření?	80
5.3.1	Co znamená kolaps vlnové funkce?	80
5.3.2	Kvantové skoky	82
5.3.3	Wheelerova hra	84
	Literatura	85
6	Interpretace kvantové teorie	86
6.1	Kodaňská interpretace kvantové mechaniky	87
6.2	Schrödingerova kočka & Wignerův přítel	88
6.3	Mnohasvětová interpretace	89
6.4	Spontánní kolaps	91
6.5	Dekoherence	93
6.5.1	Úvod	93
6.5.2	Dekoherence a měření	95
6.5.3	Interakce částice se skalárním polem	96
6.5.4	Shrnutí	99
6.6	Kvantové historie	100
	Literatura	104

7	Nerozlišitelné částice	106
7.1	Fermiony a bosony	107
7.2	Několik poznámek	107
7.2.1	Oddělitelnost skupin	107
7.2.2	Změna fáze při aktivní transformaci	108
7.2.3	Skrytá kvantová čísla	109
7.2.4	Reprezentace grupy permutací, parastatistiky	109
7.3	Fokův prostor	110
7.3.1	Obsazovací čísla, kreační a anihilační operátory	110
7.3.2	Entanglement	112
7.3.3	Druhé kvantování	113
7.3.4	Relativistická kvantová teorie	113
7.4	Souvislost spinu se statistikou	115
7.5	Je dvojice fermionů bosonem?	116
7.6	Dva fermiony a dva bosony na děličí svazku	118
	Literatura	120
8	EPR paradox	121
8.1	Bohr versus Einstein	121
8.2	EPR myšlenkový experiment	122
8.2.1	Premisy EPR – lokální realismus	124
8.2.2	EPR paradox	124
8.2.3	Ponožky pana Bertlmanna	125
8.2.4	Bohrův pohled na věc	126
8.3	Popis podsystémů entanglovaného páru	127
8.4	Korelovaný pár a dekoherence	127
8.5	Původní formulace EPR myšlenkového experimentu	128
8.6	Skryté parametry	129
	Literatura	131
9	Bellovy nerovnosti	132
9.1	Odvození Bellových nerovností	132
9.2	Předpověď kvantové mechaniky	134
9.3	Kritické poznámky	135
9.4	Bellova analogie s porodností	137
9.5	Bellovy nerovnosti pro polarizace fotonů	138
9.6	Experimentální testy Bellových nerovností	140
	Literatura	145
10	Kvantové korelace a nelokalita	146
10.1	Entanglement	146
10.1.1	Definice entanglovaného stavu	146
10.1.2	Kritéria separability	147
10.1.3	Míry entanglementu	149
10.1.4	Poznámka k definici entropie kvantového stavu	150
10.2	Nemožnost okamžitého přenosu informace	151
10.3	Tunelování a „nadsvětelné rychlosti“	152

10.4	Více než dvě korelované částice	154
10.5	Nelokalita jedné částice	156
10.6	Nelokalita bez entanglementu	157
10.7	Skryté parametry – obecné poznámky	158
10.8	Kontextualita	160
	Literatura	162
11	Sestupná parametrická frekvenční konverze	164
11.1	Princip parametrické frekvenční konverze	164
11.2	Typy korelací	165
11.2.1	Korelace frekvencí (energií) fotonů	165
11.2.2	Korelace směrů šíření (vektorů hybnosti) fotonů	165
11.2.3	Korelace polarizací fotonů	166
11.3	Zjednodušený popis parametrické frekvenční konverze	167
11.3.1	Teoretický model	167
11.3.2	Porušení klasické nerovnosti	168
11.4	Mnohamodový popis	169
11.4.1	Teoretický model	169
11.4.2	Četnost detekcí	171
11.4.3	Četnost koincidencí	172
11.5	Vlastnosti korelovaných fotonů	172
11.5.1	Korelace okamžiků detekce	172
11.5.2	„Nelokální“ interference ve frekvenční oblasti	175
11.6	„Nelokální“ interference čtvrtého řádu	176
11.7	Interferenční experiment se dvěma nelineárními krystaly	177
11.8	Korelování nezávislých částic	180
11.8.1	Výměna entanglementu	180
11.8.2	Korelace tří částic	182
11.9	„Quantum eraser“	184
	Literatura	187
12	Kvantová teleportace a husté kvantové kódování	188
12.1	Kvantová teleportace	188
12.1.1	Princip, Bellovy stavy	188
12.1.2	Praktická realizace	190
12.1.3	Experimenty	191
12.2	Husté kvantové kódování	194
12.2.1	Princip	194
12.2.2	Souvislost s kvantovou teleportací	195
	Literatura	196
13	Kvantová kryptografie	197
13.1	Šifrování	197
13.1.1	Úvod	197
13.1.2	Algoritmus RSA	198
13.1.3	Vernamova šifra	199
13.2	Kvantový přenos kryptografického klíče	200

13.2.1	Princip kvantové kryptografie	200
13.2.2	Protokol BB84	203
13.2.3	Kvantový stav nelze klonovat	204
13.3	Polarizační kódování	205
13.4	Jednofotonová interferenční metoda	206
13.5	Přehled používaných komponent a technologická omezení	207
13.6	Dvoufotonová interferenční metoda – využití entanglementu	209
	Literatura	211
14	Kvantové počítače	213
14.1	Úvod	213
14.1.1	Složitost výpočtu	213
14.1.2	Pravděpodobnostní algoritmy	215
14.2	Základní pojmy	215
14.2.1	Qubit	215
14.2.2	Kvantový registr	216
14.2.3	Kvantová hradla	216
14.2.4	Výpočet funkce	218
14.3	Shorův kvantový algoritmus pro faktorizaci	218
14.3.1	Problém rozkladu na prvočinitele	219
14.3.2	Výpočet funkce $f_{a,N}$	219
14.3.3	Kvantové měření a perioda funkce	220
14.3.4	Kvantová diskretní Fourierova transformace	221
14.3.5	Příčiny náhodnosti	222
14.3.6	Shrnutí	223
14.3.7	Příklady dalších efektivních kvantových algoritmů	223
14.4	Kvantový obvod pro Fourierovu transformaci	223
14.5	Dekoherence a vznik chyb	224
14.5.1	Vliv chyb na kvantový výpočet	224
14.5.2	Kvantová korekce chyb	225
14.6	Možné způsoby realizace kvantových počítačů	228
14.6.1	Chladné ionty v pasti	228
14.6.2	NMR (nukleární magnetická rezonance)	228
	Literatura	230